

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
Відділ змісту і технологій навчання дорослих
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

**«ОСОБИСТІТЬ У МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ
СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ»**

ЗБІРНИК ТЕЗ ТА МАТЕРІАЛІВ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20-22 квітня 2017 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of theses and materials of V International Scientific-Practical Conference
«PERSONALITY IN ARTISTIC SPACE OF MODERN EUROPE»

April 20-22, 2017

Харків
Україна

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія:

Калашник М.П. - доктор педагогічних наук, професор
Матвєєва О.О. - доктор педагогічних наук, доцент
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор (голов.ред)
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Ткаченко Т.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, доцент
Филипчук Н.О. - доктор педагогічних наук, професор

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Протокол №2 від 15.03.17 р.

У збірнику викладено тези та матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, в яких викладено результати наукових, експериментальних, теоретичних та практичних досліджень з питань мистецької освіти. Збірник розраховано на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ВНЗ, учителів.

Ч-24 Час мистецької освіти «Особистість у мистецькому просторі сучасної Європи: зб. тез та матеріалів V Міжнар. наук. - практич. конф. (20-22 квітня 2017) / заг. Ред. Т.А. Смирнова. – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017 – 91 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2017

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2017

© Федорко М. Ю., видавець, 2017

ISBN 978-617-7298-28-0

Зміст

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ

Будянський Д.В.

РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ
ДИСЦИПЛІН.....3

Криворучко А.В.

ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ УЧНІВ....6

Чумак Ю.В.

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....8

2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Гуріна В.О.

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЖІНОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
ДУХОВНОГО ВІДОМСТВА.....11

Парфентьєва І.П., Крива В.С.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....12

Хирна І.М.

СТРУКТУРА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКА В
НІМЕЧЧИНІ.....18

3. ВИДАТНІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Сташко М.В.

ОТЕЦЬ ВІКТОР МАТЮК – КОМПОЗИТОР, МУЗИЧНО-
ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ СХІДНОЇ ГЛИЧИНИ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ
XIX – ПОЧАТКУ XX СТ.....20

2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

УДК 373.5.091:78

Гуріна В.О.

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЖІНОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДУХОВНОГО ВІДОМСТВА

Постановка проблеми та її актуальність. У Національній державній комплексній програмі художньо-естетичного виховання України одним із основних завдань навчального процесу визнано формування у підростаючого покоління високих духовних запитів і музичних смаків. Шляхом реалізації зазначеного завдання може слугувати оптимальне поєднання класичної спадщини минулого та сучасних досягнень наукової думки, її органічний зв'язок із педагогічним досвідом з організації мистецької освіти в жіночих навчальних закладах духовного відомства, які існували на теренах України у другій половині XIX – на початку XX століття.

У процесі дослідження встановлено, що жіночі училища духовного відомства і єпархіальні училища відкривалися на основі притулків при монастирях. Мета навчання в зазначених жіночих навчальних закладах була спрямована на глибоке осмислення й укріплення в ученицях християнського духу. Відповідно меті, навчальний план цих закладів містив у собі такі мистецькі дисципліни музичного циклу: церковний спів, його методика та постановка у початковій школі, елементарна теорія музики і сольфеджіо, опанування якими було обов'язковим і безкоштовним.

Серед форм мистецької освіти в жіночих училищах були також заняття з гри на музичних інструментах – роялі, скрипці. Вихованки вивчали гами, етюди, п'єси для сольного і ансамблевого виконання. Показником рівня музичної майстерності може слугувати різноманітний музичний матеріал – п'єси класичних композиторів Л. Бетховена, В. Моцарта та ін.

Проте, велика увага надавалась церковному співу, який з 1884 року було впроваджено до навчального плану духовних училищ як обов'язковий предмет. На його вивчення відводилося 12 годин на тиждень. Вихованки співали в храмах за партесними нотами, за Побутом,

який було надруковано і розповсюджено Св. Синодом як навчальне керівництво [2, арк. 139].

Окрім хорového співу, дівчата виступали малими групами і сольо. Вони співали молебні, панахиди, під час весілля і хрещення. Вивчали також патріотичні гімни, канти, народні пісні тощо. З 1886 року, за Розпорядженням св. Синоду, у старших класах жіночих училищ вихованок знайомили з керівництвом хору і засобами його організації. Ці знання були необхідними для майбутніх вчительок народних шкіл.

Одним із головних недоліків організації жіночих духовних навчальних закладів були мізерна плата за викладацьку працю. Крім того, вчителі жіночих училищ духовного відомства не прирівнювалися до державних службовців, не мали права на пенсію, тощо. Проте, високий рівень викладання музичних дисциплін забезпечувався високою професійністю та ентузіазмом педагогів-музикантів-композиторів [1, с. 4].

Висновки. Отже, озглянувши деякі аспекти мистецької освіти в жіночих навчальних закладах духовного підпорядкування ми дійшли таких висновків: створені для підготовки достойних дружин, з обмеженим курсом навчання і невеликою кількістю вихованок, училища стали осередком мистецької освіти для дочок духовенства. Отримавши гарні знання з музичних дисциплін і педагогічні навички, випускниці отримували можливість займатись суспільно-корисною працею – викладати в початкових і середніх освітніх закладах.

Література

1. Отчет о состоянии Харьковского епархиального женского училища в учебно-воспитательном отношении за 1872/1873 учебные годы. – Х., 1873. – 25 с.
2. ЦДІАК Ф. 707. Оп. 296. Од. зб. 68 «Повідомлення інспектора народних училищ 1-го району Подільської губернії від 23 липня 1890 року про заходи по поліпшенню викладання церковного співу в народних училищах південно-західного краю». – 1890. - Арк. 139.